

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 5. Soluuntur argumenta contrariæ opinionis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

commenta ita vt nullum alium possit producere, sed sit in ordine ad illum solum quidquid est.

SECTIO V.

Soluntur argumenta contraria sententia.

39.
Scotus.
Gabriel.
Durand.

Contra primam assertionem sentiunt Scotus in 2. dist. 12. q. 1. Gabr. ibidem q. 2. art. 2. & Durand. dist. ij. q. 3. existimantes Spiritum sanctum qui nunc est, non per se requirere ex vi suae processionis plures personas à quibus procedat: sed esse per accidens ad illius productionem quod fecunditas spirandi reperitur in duabus personis sicut ad productionem creaturarum quae nunc sunt, per accidens est quod omnipotentia sit in tribus suppositis diuinis: quia non minus eodem numero & specie creantur, si omnipotentia esset in unico supposito. Fundamentum & modus id explicandi & probandi, quo vitur Durand. fuerunt a sebi refutata. Scoti vero argumenta haec sunt.

40.
Argumenta
contra
sententiam.

Primo, virtus spirandi est tota & integra in qualibet diuinarum personarum: neque est perfectior in duabus simul, quam in vnica. Ergo ad spirandum est illi per accidens quod sit in duabus. Nam quilibet virtus, aequè perfecta, perinde operatur, siue sit in vno, siue in pluribus suppositis. Secundo, sicut se habent tres personae diuinæ ad creandum per omnipotentiam: ita se habent duae primae personae ad spirandum. Atqui tres personae non per se requiruntur ad creandum, ex vi creationis, sed omnipotentia aequè ageret, quamuis esset in vnica persona. Ergo duae primae personae non requiruntur per se ad spirandum, sed aequè ageret vis spirandi, quamuis esset in vnica. Tertio, si per se possibile prima persona non esset fecunda per intellectum, & tamen esset fecunda per voluntatem sicut nunc est, produceret aequè ac nunc eundem amorem necessarium, qui est Spiritus sanctus. Ergo quae nunc duae personae illum producant, non est quia per se requiruntur ad spirandum: sed tantum quia intellectus est fecundus ratione prius, quam voluntas: & processio per voluntatem supponit processionem per intellectum, quae est generatio filij habentis cum patre voluntatem fecundam. Quarto, si quae esset ratio, cur spiratio requireret per se duas personas, esset maxime quia Spiritus sanctus procedit vt nexus & amor mutuum duorum. Sed illa locutio nihil addit amori essentiali (qui totus est in qualibet persona) praeter relationem rationis, quae nullam perfectiorem additionem neque potest necessario requiri ad spirandum, siue vt conditio, siue vt virtus spirandi. Ergo &c. Quinto,

sequeretur ex opposito quamlibet & duabus personis non esse principium completum & perfectum Spiritus sancti: sed tantum parziale & imperfectum alterumque altero indigere. Hoc autem est absurdum & inconueniens.

Ad primum Respondeo, negando consequentiam. Ad cuius probationem dico assumptum verum esse de virtute quae potest eadem & aequè perfecta esse tam in vno, quam in pluribus suppositis. Sed impossibile est virtutem spirandi fore eandem quae nunc est, si esset tantum in vno supposito, vt ostendimus num. 37. & 38. Ad secundum respondeo, aliqui concessa maiore, negando minorem. Tum quia, inquit, absurdum est dicere, nos per accidens esse creaturas totius Trinitatis, eique tantum per accidens debere nostrum esse. Tum etiam quia de essentia creationis est esse ab omnipotentia diuina. Ergo & ab omnibus suppositis connaturalibus omnipotentia. Nam productio procedens ab aliqua vi producendi, per se procedit à supposito connaturali praedicatae virtutis. Ita Cuniga dubio supra citato, num. 7.

Sed melius alij, concessa maiore, negant minorem. Nam vt omnipotentia sit qualis, & quam perfecta nunc est, ad operandum quidquid operatur aut operari potest, non requirit ex vi creationis esse in tribus suppositis: ita vt si per locum intrinsecum concipiatur esse in vnica persona, non possit concipi aequè sufficiens ad creandum quicquid nunc creare potest: essetque re ipsa sufficiens, si ita existeret à parte rei per locum intrinsecum, id est, per suppositionem impossibilem quidem, sed tamen non destruentem semetipsam. At verò vt vis spirandi sit ea quae nunc est, sufficitque ad producendum terminum realiter distinctum à patre & filio, necessarium postulat esse in patre & filio. Neque vrget id quod in contrarium opponit Cuniga. Respondeo enim esse quidem absurdum, & contra fidem, dicere nos per accidens tantum esse creaturas totius Trinitatis, ratione essentiae & omnipotentiae, quam tota Trinitas & singulae personae includunt essentialiter: sed non esse absurdum, imò communiter assertum à Doctoribus, tres hypostases diuinas non esse per se causas creaturarum, secundum id quod addunt omnipotentiae, quae realiter distinguuntur ab inuicem. Quae de causa Theologi communiter cum D. Thoma q. 32. art. 1. docent mysterium Trinitatis non posse naturaliter cognosci ex creaturis: quia creaturae procedunt à Deo, non quae trinus, sed quae vnus est. Vnde possunt quidem nos dicere in cognitionem suae causae, id est, Dei quae vnus est: at non Dei quae trinus est, quia non causat vt talis. Non est etiam verum id quod vltimo addidit idem auctor, in

sensu quem inchoat illud videlicet quod procedit ab aliqua virtute producendi, per se procedere à supposito connaturali prædictæ virtutis. Quamvis enim per se procedat à tali virtute, & à supposito prout illa constante, siue ratione illius, & secundum illam: non tamen quatenus suppositum est, vnum aut multiplex. Atque ita licet creatio sit per se actio omnipotentis, & creaturæ ab illa procedat vt causa per se sui esse: secus tamen à tribus hypostasibus & personis diuinis, & talibus, quibus omnipotentia connaturalis est.

43. *Tertium argum. diluatur.*
Ad tertium Respondeo, Maiorem procedere ex hypothesi destruentem seipsam, & tollere locum intrinsecum vt lex ad argumentandum. Est enim impossibile intellectum diuinum non esse fecundum, ac proinde non esse Patrem & Filium: & tamen voluntatem esse fecundam sicut nunc est, id est, eadem & æquali fecunditate ad producendum Spiritum sanctum, realiter distinctum à Patre & Filio. Ad quartum nego minorem. Quod enim Spiritus sanctus, procedat vt nexus & amor mutus duorum, nempe Patris & Filij, addit amori essentiali eiusque perfectioni reale aliam perfectionem: nimirum quod Pater & Filius, per amorem essentialem, quo se mutuo diligunt, sint fecundi ad producendum amorem notionalem realiter ab utroque distinctum, quo amore notionali se mutuo diligunt, quatenus illi communicant essentialiter primo & immediatè sub ratione amoris essentialis, quo se mutuo amant. Sicut Pater dicitur omnia intelligere verbo notionali, quia primo & immediatè communicat illi essentialiter sub ratione intelligentiæ, quæ formaliter omnia intelligit.

44. *Pater est principium completum spirandi formæ: & Filius similiter.*
Ad quintum, nego primam partem maioris. Qualibet enim ex duabus personis est principium completum formaliter: quia habet totam fecunditatem spirandi, quæ vita eademque est tota in qualibet persona. Licet ex propria sua ratione, & secundum perfectionem per se sufficientem ad spirandum Spiritum S. qui nunc est, non possit esse in vna, quin sit etiam in alia, propter rationem sapientis aliam. Ad secundam partem maioris dico non propterea alteram personam altera indigere: sed esse tantum perfectissimam connexionem & exigentiam mutuanam, in eo quod Pater non potest spirare sine Filio, & vice versa. Sicut non est indigentia, sed mutua exigentia & conexio perfectissima, quod Pater non possit subsistere sine Filio, nec Filius sine Patre.

præcipue sunt. Primum est nomen Spiritus S. de quo D. Thom. q. 36. art. 1. vbi ait: nomen illud de se quidem esse commune tribus personis: quarum qualibet propter immaterialitatem est Spiritus, & propter summam bonitatem est sanctissima: sed per appropriationem tribui specialiter tertiæ personæ procedenti per viam amoris. Primum, quia, vt ait D. Augustin. lib. 15. de Trin. cap. 19. *Qui communis est ambobus, id vocatur ipse proprie, quod amorem communit.* Secundum, quia nomen Spiritus in rebus corporeis impulsum & motionem significare videtur. Nam flatum, & ventum, spiritum nominamus. Est autem proprium amoris, quod moueat & impellat voluntatem amanti in amatum. Sanctitas verò illi rebus tribuitur, quæ ad Deum ordinantur. Quia igitur tertia persona Trinitatis procedit per modum amoris, quo Deus velut obiectum præcipuum amatur principaliter; conuenienter Spiritus sanctus nominatur.

46. *Dicitur etiam amor.*
Secundum est, nomen amoris, de quo D. Thom. q. 37. De illo autem, vt de nomine verbi respectu secundæ personæ, cum proportione philosophandum est. Nimirum amorem hic sumi notionaliter: & amorem tribui specialiter tertiæ personæ, quia vi suæ productionis procedit per viam amoris, & identificatur primo & immediatè essentialiter diuinæ vt amori. Item hunc amorem esse quidem etiam creaturarum obiectiuè, non tamen productiuè. Ac sicut Filius non est Verbum, quo Pater & Deus formaliter intelligit: sic neque Spiritum S. esse amorem illum, quo Pater & Filius formaliter diligunt. Quo verò sensu dici possit, Patrem & Filium diligere se Spiritu sancto, alibi exposuimus. Nimirum quia producendo Spiritum S. per viam voluntatis, communicant illi naturam primo & immediatè, sub ratione amoris essentialis, quo se mutuo diligunt. Sicut Pater dicitur omnia intelligere Verbo, quia communicat illi primo naturam sub ratione intelligentiæ essentialis omnium rerum, per quam ipse omnia intelligit.

47. *Pater & Filius vt se diligant Spiritu sancto.*
Addunt aliqui Patrem & Filium diligere se Spiritu sancto, non tantum in sensu prædicto, qui est veluti causæ in genere causæ efficientis: sed etiam in sensu formali, idque dupliciter. Primum, identice: quia negari non potest Spiritum S. esse idem realiter cum amore essentiali, quo Pater & Filius se formaliter diligunt. Secundum, quia duobus alijs modis explicatur, quid sit diligere formaliter. Vnus est, proprie & formaliter diligere actu interno & vitali. Et hoc sensu Pater & Filius non se diligunt formaliter Spiritu sancto: sed actu essentiali, communi tribus personis. Alter est, quo diligere significat, dilectione secundum esse, hoc est, impendere dilectionem: quemadmodum solemus dicere, diligere opere, id est, reddere amorem secundum amoris fructibus. Et hoc sensu

Cur tertia persona vocetur Spiritus sanctus?

Augusti

46. Dicitur etiam amor.

Pater & Filius vt se diligant Spiritu sancto.

47.

SECTIO VI.

De nominibus spiritus sancti.

45. **N**omina quibus veluti proprijs tertia persona Trinitatis appellari solet, tria Tomus I.